

provincie Drenthe

Prolander

Opdracht van de Bestuurlijke Vorbereidingscommissie Drentsche Aa

26 september 2016 | versie 1.2

Opstellers: Bert van Guldener (Prolander) en Kees Folkertsma(Provincie Drenthe)

Status: Definitief d.d. 4 oktober 2016 vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Drenthe

1. Inleiding

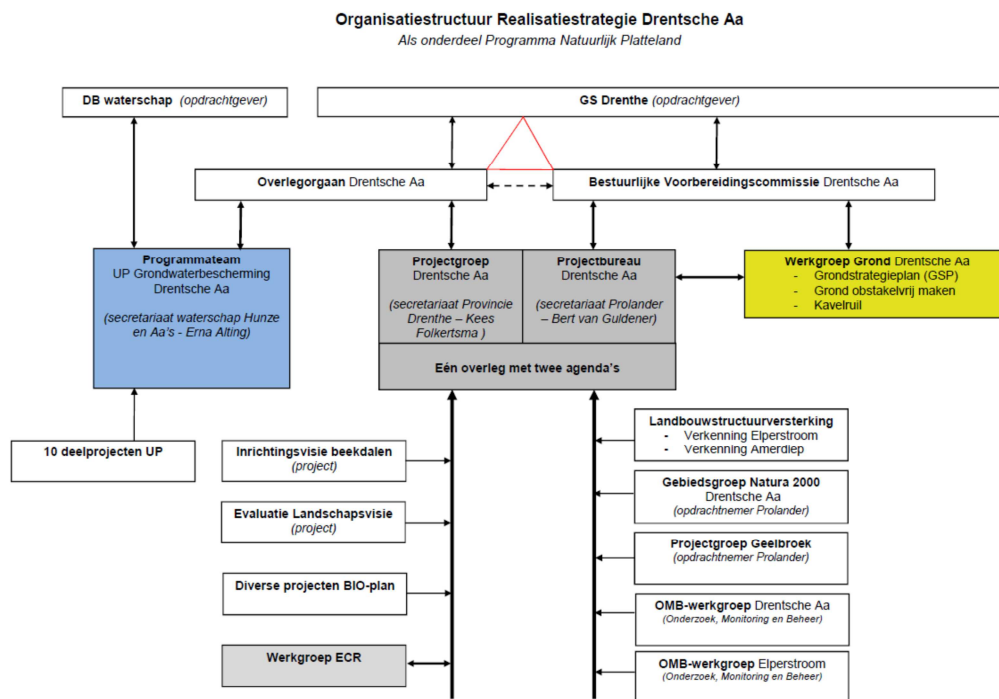
Op 26 april 2016 heeft Gedeputeerde Staten van de Provincie Drenthe het Plan van Aanpak, zoals dat mede op verzoek van het Overlegorgaan, door Prolander is opgesteld goedgekeurd. Op basis van dat besluit wordt er een Bestuurlijke Voorbereidingscommissie Drentsche Aa (hierna de Commissie te noemen) geïnstalleerd. In deze Opdracht wordt op hoofdlijnen, en waar mogelijk gedetailleerd, beschreven en vastgelegd wat de Commissie te doen staat en welke taken rollen en verantwoordelijkheden daarbij aan de orde zijn. Tevens wordt er onder de verantwoordelijkheid van de Commissie een Werkgroep Grond benoemd. Het secretariaat van de Commissie als zowel de Werkgroep wordt door Prolander verzorgd.

Voor de te realiseren doelstellingen in het kader van de opdracht is het programma Natuurlijk Platteland Drenthe uitgangspunt. Dit programma houdt het volgende in:

“Op 12 maart 2015 is de **Raamovereenkomst** ondertekend voor de uitvoering van het **Programma Natuurlijk Platteland Drenthe** (voorheen Realisatiestrategie Platteland Drenthe). Hierin zijn voor het Drentsche Aa-gebied de prioriteiten benoemd die de komende jaren gerealiseerd moeten worden. Het gaat dan om maatregelen vanuit concept-beheerplan Natura2000, Programmatische Aanpak Stikstof (PAS), Kaderrichtlijn Water (KRW), Waterbeheer 21^e eeuw (WB21) en natuurlijk de afronding van het Natuurnetwerk Drenthe (voorheen EHS). Veel maatregelen zijn primair gericht op het (hydrologisch) herstel van het Drentsche Aa-watersysteem. Daarnaast worden andere opgaven zoals landschap, natuur, landbouw en recreatie integraal mee gekoppeld.

In het **Programma Natuurlijk Platteland Drenthe** (voorheen Realisatiestrategie Platteland Drenthe) zijn diverse opgave nu op tijd gezet (geprogrammeerd), waarvan sommige ook met een verplichtend karakter (denk aan KRW en PAS). Dergelijke maatregelen hebben ook consequenties voor het huidige grondgebruik en vragen om een zorgvuldig proces en inzet van diverse instrumenten.”

De opdrachtformulering bouwt met name voort op hetgeen in het Plan van Aanpak is vastgelegd en de conclusies daaruit. Tevens is op 12 september het Grondstrategieplan voor de Drentsche Aa door het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe goedgekeurd en vastgesteld. Het organisatieschema is daarmee ook overgenomen,

2. Wat is de opdracht van de Commissie.

De opdracht van de Commissie heeft zoals de naam reeds aangeeft met name een voorbereidend karakter. Het gaat daarbij vooral om op basis van hierna te benoemen gegevens te komen tot een advies aan de Opdrachtgever hoe de Realisatie van het Programma Platteland in het projectgebied vorm kan gaan krijgen en welk instrumentarium daarbij van belang is. Uitvoerende taken zijn echter niet uitgesloten. Er zijn onderdelen die niet afhankelijk zijn van het obstakelvrij maken van de grondposities voor inrichting of van nader onderzoek. Er staat op het vlak van het obstakelvrij maken van ten behoeve van inrichting nog zeer veel te doen. Het gaat daarbij om vrijmaken van noodzakelijke grondposities, het opstarten van onderzoek en dit te combineren met de gegevens die beschikbaar komen vanuit het lopende onderzoek "Inrichtingsvisie Beekdalen".

De Commissie heeft als taak dit proces van advisering, het obstakelvrij maken grondposities voor inrichting en het opstarten van onderzoeken vorm te geven, aan te sturen en te bewaken. Dit voorbereidende werk dient in de loop van 2017 te leiden tot een advies aan de Opdrachtgever over de wijze waarop het PNP gerealiseerd kan worden binnen het tijdspad wat daarvoor staat: 2027 klaar. Daarnaast kan de Commissie daar waar zich de mogelijkheid voordoet ook daadwerkelijk realisatie oppakken samen met de Gebiedspartijen.

Voor de uitvoering van zaken die met de grondopgave in deze opdracht te maken hebben heeft de Commissie een Werkgroep Grond beschikbaar die ondersteund wordt door Prolander. Het gaat daarbij om het begeleiden van de uitvoering van het Grondstrategieplan (d.d. 13 september 2016 door GS vastgesteld), waar mogelijk initiëren van grondruil, advisering bij aankopen en advisering aan de Commissie.

In iets meer concrete zin vertaald gaat het in de opdracht om:

- Ongeveer 636 ha obstakelvrij maken om 1572 ha inrichting te realiseren voor 2027. Daarmee is het natuurnetwerk voor het gebied gerealiseerd en de maatregelen in het kader van het Beheerplan N2000 Drentsche Aa en de PAS, polder Lappenvoort en de Elperstroom.;
- De Commissie levert eind 2017 op basis van en analyse van verkregen informatie een advies aan de Opdrachtgever over hoe de realisatie van het PNP aangepakt zou moeten worden;
- In samenhang met het voorgaande de KRW doelen realiseren binnen het tijdspad die daarvoor gelden voor het Waterschap Hunze en Aa's;
- In de deelgebieden Amerdiep en Rolderdiep lopen reeds gesprekken over hoe tot realisatie van genoemde doelen kan worden gekomen. Dit wordt onder de vlag van de Commissie voortgezet;
- Voor het gebied Geelbroek geldt dat dit voor wat betreft de rapportage en voortgangsbewaking meegenomen wordt onder de vlag van Commissie. De Projectgroep blijft haar werkzaamheden om te komen tot inrichting voortzetten;
- Landbouwstructuurverbetering waarvoor nog wel nadere kaders dan wel "vertrekpunten" moeten worden geformuleerd door de Commissie in samenspraak met Opdrachtgever;
- Ten behoeve van het vorige punt een "LEI achtig" onderzoek te doen om actuele gegevens te hebben over de agrarische bedrijven in het gebied. Dit wordt mogelijk gekoppeld met de gesprekken die met eigenaren gevoerd gaan worden in het kader van het GSP;
- Het actief zoeken naar ruilmogelijkheden voor genoemde doelen;
- Meekoppelen van kansen voor de vrije tijdseconomie;
- Het in gang zetten van de benodigde onderzoeken en monitoring in het kader van het N2000/PAS beheerplan Drentsche Aa;
- Het evalueren van het Inrichtingsproject Holmers-Halkenbroek;
- Zoeken naar externe medefianciering zoals EU/POP en LIFE, taakstellend 15%.

3. Randvoorwaarden voor de Opdracht en relevante beleidsstukken.

De Commissie is een Bestuurlijke Commissie. Achtergrond daarvan is dat er met slagkracht en vanuit bestuurlijk mandaat gewerkt wordt. Partijen, zoals vertegenwoordigd in de Commissie, zitten er welliswaar afgevaardigd vanuit hun organisatie maar nadrukkelijk om invulling aan de Opdracht te geven. Gelet op de diverse belangen is het goed ons hiervan bewust te zijn en tijdig aan te geven als Opdrachtbelang en Organisatiebelang elkaar in de weg gaan zitten.

De Commissie is niet een Bestuurlijke Commissie in de zin van de Wet Inrichting Landelijk Gebied waarop een regeling van toepassing is maar werkt wel in lijn met dit type Commissie. Het regelement is ter kennisname bijgevoegd als bijlage.

De Werkgroep Grond werkt zoals eerder gezegd onder de verantwoordelijkheid van de Commissie. Dat wil met name zeggen dat de Commissie beslissingsbevoegd is op advies van de Werkgroep. Door borging op het vlak van secretariaat en bemensing levert dit in de praktijk geen belemmeringen voor een vlotte werkwijze op.

Voor het opstellen van het advies voor de aanpak van de realisatie zijn en komen de volgende gegevens beschikbaar:

- Facsheets van de Drentsche Aa, polder Lappenvoort en de Elperstroom, zie bijlagen;
- Het Grondstrategieplan Drentsche Aa, zie bijlage;
- De Inrichtingsvisie beekdalen, dit najaar;

Op hoofdlijnen zijn de volgende beleidsstukken relevant voor het uitvoeren van deze opdracht:

- De opgave in het Drentsche Aa-gebied staat centraal. Het werkgebied is in principe het Nationaal Landschap Drentsche Aa, maar ook andere opgaven uit het watersysteem Drentsche Aa worden meegenomen, zoals het Witterdiep, polder Lappenvoort, polder Oosterlanden en Elperstroom;
- De nota Grondbeleid voor de provincie Drenthe 2016-2021 (van maart 2016) en het Uitvoeringskader Grond2016 (van juni 2016) en het Grondstrategieplan Drentsche Aa (van 13 september 2016);
- Beheer, Inrichtings- en Ontwikkelingsplan (BIO-plan) Drentsche Aa 2.0 (2012 - 2020);
- Het Overlegorgaan Drentsche Aa is het bestuurlijk gremium waarin alle partners zijn vertegenwoordigd, maar is vanwege aard en opzet (o.a. openbaarheid) niet geschikt om deze opdracht uit te voeren;
- PAS-gebiedsanalyse Drentsche Aa, met daarin opgenomen deadlines;
- Concept-Beheerplan Natura 2000-gebied Drentsche Aa → Maatregelenkaart, inclusief PAS;
- Concept beheerplan Natura 2000-gebied Elperstroom;
- Beheerprogramma 2016 – 2021 waterschap Hunze en Aa's, met daarin opgenomen deadlines;
- Uitvoeringsprogramma oppervlaktewaterwinning Drentsche Aa d.d. 16 maart 2015;
- Archeologische verwachtingskaarten → gemeenten Aa en Hunze, Assen, Haren en Tynaarlo;
- Aardkundige waarden → provincie Drenthe/provincie Groningen;
- Landschapsbiografie van de Drentsche Aa (2 juli 2015);
- Bestemmingsplannen Buitengebied;
- In 2016 is er een evaluatie/ actualisatie van de Landschapsvisie uitgevoerd in opdracht van het Overlegorgaan. Zodra gereed zal dit stuk worden betrokken bij de verder uitwerking van deze Opdracht.

4. Taken /rollen en verantwoordelijkheden van de Commissie, Werkgroep en Prolander

Zoals al is opgemerkt hebben de Commissie en Werkgroep verschillende taken, rollen en verantwoordelijkheden. Ter ondersteuning daarvan speelt Prolander vanuit het te vormen secretariaat een belangrijke faciliterende rol naar beide. Op hoofdlijnen komen de taken,rollen en verantwoordelijkheden op het volgende neer:

De Bestuurlijke Voorbereidingscommissie:

- Het verder uitwerken en scherp maken van de opdracht op basis van de aangeleverde informatie;
- Uitwerken van advies over verdere aanpak van de realisatie van het PNP eind 2017 gereed;
- Aansturen van de separate processen in het Amerdiep, Rolderdiep en Geelbroek;
- Daar waar nodig afstemmen met betrokken gebiedspartijen;
- Het voorbereiden van die zaken die niet afhankelijk zijn van nog aan te leveren gegevens;
- Advisering aan de Opdrachtgever waar nodig;
- Afstemming met de Opdrachtgever en het Overlegorgaan;
- Voortgangsbewaking;
- Zodra aan de orde budgetbewaking.

De Werkgroep Grond:

- Uitvoeren van het GSP door middel van een actieve inzet in het gebied om gronden obstakelvrij te krijgen voor SKNL, ruilen, verwerving etc. ;
- Opstellen advies op basis uitkomsten GSP;
- Advisering mogelijke grondtransacties en aanspreekpunt in de streek voor grondaangelegenheden;
- Initieren van ruilmogelijkheden, al dan niet met behulp van het kavelruilinstrument;
- Informeren van de Commissie over de voortgang per Commissievergadering.

Secretariaat:

- Secretariaat voor zowel de Commissie als de Werkgroep;
- Projectmanagement: rapportages en financiële bewaking;
- Dagelijkse uitvoering GSP;
- Begeleiding separate opdrachten;
- Begeleiding en aansturing Onderzoeken, Monitoring en Beheer werkgroep voor dit gebied;
- Communicatie in samenwerking met het Overlegorgaan.

Vergaderfrequentie en informatieavonden.

Voor de mate waarin de Commissie en de Werkgroep bij elkaar gaan komen is er voor nu van uit gegaan om de algemene maatstaaf van Bestuurscommissies en Subcommissie Grond in andere vergelijkbare projecten te hanteren. Dit komt erop neer dat de vergaderfrequentie van de Commissie lager zal liggen dan die van de Werkgroep. Er wordt vanuit gegaan dat:

- De Commissie 8 keer per jaar maximaal een halve dag vergadert;
- De Werkgroep 10 keer per jaar maximaal en halve dag vergadert;
- De Werkgroep naar stand van zaken werkbeprekingen kan plannen om zaken voor te bereiden etc.

Verder wordt er op dit moment voor algemene informatie 2 avonden worden aangehouden op gebiedsniveau en wellicht voor de Elperstroom en polder Lappenvoort een aparte bijeenkomst.

5. Gebiedsbegrenzing

Het werkgebied van de Commissie is het gehele Drentsche Aa gebied zoals dat samenvalt met de begrenzing van het werkgebied van het Overlegorgaan. Dit is inclusief de polder Lappenvoort, de Elperstroom en de polder Oosterland, zie kaartbijlage

6. Ambtelijke voorbereiding

Voor de ambtelijke voorbereiding en afstemming inzake die punten die vanuit het Overlegorgaan aan de orde zijn is er een Projectgroep geformeerd met vertegenwoordigers van de betrokken gebiedspartijen. Gelet op de nauwe samenhang tussen de werkzaamheden en betrokken partijen is er voor gekozen al vanaf begin 2016 ook de zaken die deze Opdracht behelzen in deze Projectgroep te bespreken. We werken daarbij met 2 agendaonderdelen waarbij voor het eerste de secretaris van het Overlegorgaan voorzitter en verantwoordelijk is en voor het 2^e deel de secretaris van BVC Drentsche Aa. Op deze wijze wordt er heel direct afgestemd en wordt de veragdertijd beperkt. Mocht blijken dat de agenda's aanleiding geven om het uit elkaar te trekken dan kan het model daarop worden aangepast.

Voor de ambtelijke voorbereiding van losse Opdrachtonderdelen is Prolander als secretariaat van de Commissie verantwoordelijk.

7. Communicatie

Voor de Communicatie zal in algemene zin worden aangesloten bij het Overlegorgaan. Concreet betekent dit dat er gebruik gemaakt wordt van hun website, periodieke informatiebulletins etc. Zodra we op deelgebiedsniveau gaan opereren zal de Commissie meer zelfstandig opereren op het vlak van uitnodiging, presentaties etc. De Commissie zal zelf op dit moment dienen te bepalen of dit vertrekpunt werkt en of ze daarin andere meer zelfstandige lijnen wil uitzetten waarbij duidelijkheid in wie over wat communiceert van essentieel belang is.

8. Financien en verantwoording.

De financiering van de Opdracht is vastgelegd in het PNP van de Opdrachtgever opgedeeld naar de onderdelen: Drentsche Aa, Elperstroom en de polder Lappenvoort. De gegevens uit dit Businessmodel worden overgezet door Prolander naar het model waarmee zij naar de Provincie verantwoorden per project, zo ook voor deze opdracht. Het gaat daarbij om geld, uren en beleidsprestaties.

De verantwoording vindt 3 keer per jaar plaats op basis van een Prestatieovereenkomst die Prolander jaarlijks maakt met de Provincie Drenthe voor de gehele werkportefuille waar deze opdracht dus onderdeel van uitmaakt. De Commissie zal zelf bepalen hoe ze los van de hiervoor geschetste verantwoording over de Opdracht naar de Opdrachtgever wil verantwoorden.

In het Organisatiemodel is vastgelegd dat er afstemmingsoverleg plaatsvindt tussen de Voorzitters van het Overlegorgaan en de Commissie en de Gedeputeerde. Er wordt van uit gegaan dat dit minimaal 2 keer per jaar plaatsvindt.

De Commissie stelt jaarlijks een schriftelijke rapportage op over de voortgang voor het Overlegorgaan.

9. Risico's en Aandachtspunten

Er is voor deze opdracht nog geen aparte risicobijeenkomst gehouden. Het verdient aanbeveling dit zodra de Commissie gestart is met haar werkzaamheden wel te doen.

Wel is er in het kader van het Plan van Aanpak een Krachtenveldanalyse opgesteld waar een aantal relevante constateringingen gedaan zijn.

- Er vanuit gaande dat al geconstateerd is dat de opgave voor afronding van het Nationaal Netwerk Natuur geen gemakkelijke opgave zal zijn is een goede samenwerking en het wederzijds onderschrijven van de opdracht van groot belang. Op basis daarvan zal er in vertrouwen naar oplossingen gezocht kunnen en moeten worden.
- Het niet volledig obstakelvrij kunnen maken is voor het slagen van de Opdracht het grootste risico. Op dit moment is de Opdrachtgever met Prolander bezig met een analyse om te bepalen wat de obstakels voor realisatie van de grond opgave Provinciebreed zijn en welke koerswijzigingen er nodig zijn om op schema te blijven voor realisatie.
- Uit de Krachtenveldanalyse blijkt verder dat er veel personen/ en organisaties een hoge mate van betrokkenheid hebben in de beïnvloedende sfeer. Anders gezegd er wordt stevig meegekeken, gedacht etc. in dit gebied. Verder valt op dat er veel meebeslissers in de diverse langjarige gebiedsprocessen aan tafel zitten.
- In het zuidelijke deel van het gebied is wantrouwen ontstaan in de afgelopen 2 a 3 jaar inzake de effecten van vernatting in Holmes Halkenbroek naar de omliggende percelen. Het is van groot belang, gelet op de aard van de projecten die we nog te gaan hebben, om dit project nogmaals goed te analyseren. Het is van groot belang om in vertrouwen met elkaar te kunnen werken.

10. Communicatie.

Voor de communicatie wordt voorgesteld om gebruik te maken van de instrumenten die er op dit moment zijn vanuit het Overlegorgaan als zowel bij de betrokken partijen. Pas als er daadwerkelijk vanuit de opdracht aan een Bestuurlijke Voorbereidingscommissie de noodzaak aanwezig is om met een eigen gezicht, in welke vorm dan ook, naar buiten te treden dan zal dit op basis van een uitgewerkt voorstel worden voorgelegd aan de Opdrachtgever.

Bijlagen

1. Projectsheets Drentsche Aa, Polder Lappenvoort en Elperstroom
2. Plan van Aanpak Realisatiestrategie;
3. GSP Drentsche Aa
4. Raamovereenkomst d.d. 12 maart 2015 voor de uitvoering van het programma Natuurlijk Platteland Drenthe
5. Borgingovereenkomst PAS
6. Maatregelenkaart Drentsche Aa 25-2-2016